

Rodičovství biologické a pěstounské

Co nám říkají výzkumy?

Cvičení – shody a rozdíly

- ▶ Jaký by měl být skvělý rodič?
- ▶ Jaký by měl být skvělý pěstoun?

Rodičovství biologické a pěstounské

Řada charakteristik společných

- ▶ Vřelost
- ▶ Odpovědnost
- ▶ Citová vazba k dítěti
- ▶ Citlivost vůči potřebám dítěte
- ▶ Tolerance
- ▶ Schopnost vytýčit hranice
- ▶ Schopnost poskytovat dítěti pocit bezpečí

Specifika pěstounského rodičovství

- ▶ Nová rodina vzniká na základě oboustranného rozhodnutí a na jiných principech.
- ▶ Zodpovědnost za dítě je dočasná.
- ▶ Pěstouni jsou zodpovědní za problémy (emocionální, problémy s chováním) pouze částečně – dítě přichází se svojí zátěží.
- ▶ Pěstouni by měli být „profesionálové“ připravení na nároky pěstounského rodičovství.

Předpoklady úspěšného pěstounství

- ▶ Věk
- ▶ Životní historie dítěte
- ▶ Vazebné chování
- ▶ Zvláštní potřeby dítěte
- ▶ Chování a emocionální stav dítěte
- ▶ Vlastní děti v rodině pěstounů
- ▶ Vlastnosti pěstounů a jejich zkušenosti
- ▶ Rodičovský styl

Věk

- ▶ Čím mladší dítě je umístěno do pěstounské rodiny, tím je vyšší pravděpodobnost úspěchu.

Úspěch = PP je hodnocena jako dobrá/uspokojivá a není předčasně ukončena.

Životní historie dítěte

- ▶ Týrání a zneužívání dítěte v minulosti a s tím spojené následky zvyšují pravděpodobnost neúspěchu.
- ▶ Současně kladou zvýšené nároky na odbornou připravenost pěstounů.
- ▶ Předchozí neúspěšné umístění v PP rovněž zvyšuje pravděpodobnost dalšího selhání.

Vazebné chování

- ▶ Poruchy vazby projevující se v chování (např. citová netečnost, provokativní chování, povrchní vztahy, neschopnost navázat hlubší vztah..) jsou pro úspěšnost PP rizikovým faktorem.

Zvláštní potřeby dítěte

- ▶ U dětí se zvláštními potřebami žijících v PP dochází k selhání poměrně zřídka a samotný fakt zdravotního postižení není rizikovým faktorem.

Chování a emocionální stav dítěte

- ▶ Poruchy chování jsou jedním z nejčastějších důvodů neúspěchu PP.
- ▶ Obtíže se častěji daří překonat pokud (a) dítě velmi stojí o to zůstat v rodině a (b) pokud jsou očekávání pěstounů stran možností dítěte realistické.
- ▶ Emocionální problémy dětí nejsou příliš rizikovým faktorem. PP depresivních, osamělých a sociálně izolovaných dětí bývá stabilní.

Vlastní děti v rodině pěstounů

- ▶ Úspěšnost PP není ovlivněna přítomností či absencí vlastních dětí pěstounů.
- ▶ Vlastní děti mají obecně pozitivní postoj k PP, pokud není zejména chování dětí v PP příliš náročné.
- ▶ Pokud mám PP negativní vliv na vlastní děti, zvyšuje se riziko neúspěchu, mění se postoj pěstounů k dítěti i styl výchovy.

Vlastnosti pěstounů, jejich zkušenosti

- ▶ Není prokázána souvislost mezi úspěšností PP a věkem pěstounů či jejich předchozí PP zkušeností.
- ▶ Pěstouni původním povoláním z pomáhajících profesí bývají úspěšnější.
- ▶ Předchozí selhání zvyšuje pravděpodobnost dalších neúspěchů.
- ▶ Stres pociťovaný pěstouny zvyšuje riziko neúspěchu.

Rodičovský styl

- ▶ „pozitivní rodičovství“ zvyšuje úspěšnost PP = péče, přijetí, přiměřená očekávání, empatie, vazba, zodpovědnost, orientace na dítě, společné aktivity.
- ▶ Rizikové je, pokud pěstoun vnímá dítě jako obtížné, nevychovatelné a nepocituje vůči němu náklonnost – může být způsobeno nevhodným výběrem rodiny pro dítě.

Podpora pěstounů - neformální

- ▶ Nejdůležitější je podpora mezi partnery a v rámci rodiny
- ▶ Řada pěstounů se setká s negativní reakcí sousedů či přátel.
- ▶ Pěstouni cítí velkou podporu, pokud mají kontakt s jinými pěstounskými rodinami

Podpora pěstounů - formální

Co potřebují pěstouni od sociálních pracovníků?

- ▶ Dostupnost v případě potřeby
- ▶ Respekt a partnerský přístup
- ▶ Praktickou pomoc – zprostředkování potřebných služeb
- ▶ Pomoc v kontaktu s biologickou rodinou
- ▶ Emocionální podporu

Pěstouni by měli být součástí týmu okolo dítěte = snížení zátěže pěstounů.

Otázka (re)definice pěstounské péče

- ▶ U nás tradičně blízké osvojení x PP jako služba dítěti a jeho původní rodině.
- ▶ Pěstounský rodič x pěstoun (foster parent x foster carer)
- ▶ Přes všechny rozdíly je v současnosti pěstounství vnímáno jako svého druhu rodičovství.

Pěstounská péče pro 21.st.

- ▶ PP je komplexní a profesionální služba, která je tvořena podpůrnou sítí kolem dítěte a pěstounské rodiny.

